

(43) ספר ליקוטי הלכות או"ח - הלכות ברכת השחר הלכה ג

(יג) וְזֶה בְּחֵינֵת בְּרַכַּת הַמַּעֲבִיר שָׁנָה מֵעֵינֵי וְכוּ', כִּי בְטוּל הַשָּׁנָה הוּא בְּחֵינֵת הַכְּנַעַת בְּחֵינֵת עֶבֶד, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת שָׁנָה, כִּי עֲשָׂרָה קִבִּין שָׁנָה וְכוּ' ט' נְטִלוּ עֲבָדִים וְכוּ' כַּנ"ל. וְזֶה בְּחֵינֵת בְּרַכַּת מַתִּיר אֲסוּרִים, כִּי בְשַׁעַת שָׁנָה הוּא כְּאֲסוּר בְּשִׁבְיָה וְעַבְדוּת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁמֶעַל בְּרַכָּה זוֹ, הִיגוּ כַּנ"ל כִּי בְשַׁעַת שָׁנָה וְחֻשָּׁף אֵז הוּא בְּחֵינֵת אֲחִיזוֹת הָעַבְדוּת, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת שָׁנָה וְחֻשָּׁף כַּנ"ל. וְעַל - כֵּן בְּהַקִּיצוֹ מִשְׁנֵתוֹ מִבְּחֵינֵת עַבְדוּת מְבַרְכִין מַתִּיר אֲסוּרִים כַּנ"ל, כִּי שָׁנָה אֶחָד מִשְׁשִׁים בְּמִיתָה. וְהַמִּיתָה נִמְשָׁכֶת מִזְהֻמַּת הַנְּחֻשׁ, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת עַבְדוּת, בְּחֵינֵת אֲרוּר כְּנַעַן, שֶׁזֶהוּ בְּחֵינֵת אֲרוּר אֲתָה הַנְּאָמַר בְּנִחְשׁ הַקְּדוּמוֹנִי. וְכַמְבָּאָר בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן סִימָן ז') וְעַל - כֵּן בְּעַת שְׁנִתְקַלֵּל הָאֵדָם בְּמִיתָה אֵז נִתְקַלֵּל בְּזַעַת אִפְּדָ תֹאכַל לְחֶם, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת עַבְדוּת, כִּי הִפֵּל בְּחֵינָה אֶחָד כַּנ"ל. וּמִשָּׁם בְּחֵינֵת הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא אֶחָד מִשְׁשִׁים בְּמִיתָה כַּנ"ל. וְאֵז הַתְּגַבֵּר בְּחֵינֵת לֵהֵט הַתְּקַרְב הַמִּתְהַפֵּכֶת לְשֹׁמֵר אֵת דְּרָף עֵץ הַחַיִּים, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשְּׁנוּיִים וְהַחֲלוּפִים, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת הַחֲלוּף שֶׁל כֵּן הַמְּלֶךְ הַנ"ל כַּנ"ל. וְעַל - כֵּן בְּהַקִּיצוֹ מִשְׁנֵתוֹ צְרִיף לְכַרְף כָּל הַבְּרָכוֹת הַנ"ל. כְּדֵי לְכַרְר נַפְשׁוֹ מִבְּחֵינֵת הַחֲלוּף הַנ"ל, מִבְּחֵינֵת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת לְהוֹצִיא נַפְשׁוֹ מִבְּחֵינֵת עֶבֶד, מִבְּחֵינֵת שָׁנָה וּמִיתָה לְזִכּוֹת לְהַתְּקַרֵב וְלְקַלֵּל בְּכַחֲשֵׁי הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת כֵּן הַמְּלֶךְ הַנְּאָמַת, שֶׁעַל - יָדֵי זֶה עָקַר תַּקוּן נַפְשׁוֹ וְכַנ"ל:

בא"י, אמ"ה, מתיר אסורים.

התשוקה החיונית של הנפש שהיא להיות חפשית בתנועתה, בתנועה החמרית ובתנועה הרוחנית, תשוקת ההתעלות והחדוש, הטבועה בקרב כל יצור, מידי יוצר וצר צורה, שאומר הוא תמיד לכל בריותיו עלו והצליחו, הוסיפו אומץ והרבו אור, היא הדוחפת אותם לתנועה. בהתמעטות האור של החיוניות, בחולשת הרוח הנפשי, המאסרים מתגברים ותשוקת החיים וההתעלות אסורה היא בכבלי החומר המגושם, המעכב בעד חופש העליה וההתרוממות. אמנם באים עכובים ומאסרים כאלה לפעמים, בחיים ובמצויאות, כדי להנעים אח"כ יותר את חיי התנועה, להכיר את יתרון האור מתוך החושך, ואת סגולת החפש וברכת התנועה, מתוך המאסרים. וברעיון משמח, מלא תהלות מחיה כל בחסדו, הננו מברכים את הברכה הזאת : מתיר אסורים.

וז"ש ריב"ש ע"פ רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, פ"א בכאן סוד גדול [ונורא, [והוא למה ברא הקב"ה דברי מאכל ומשקה שאדם תאב להם] לאכול ולשתות, [והטעם שהם <ניצוץ אדה"ר שהיו] >ממש ניצוצות אדה"ר שהם [מתלבשים בדצח"ם ויש להם חשק להדבק בקדושה, והם מעוררים מיין נוקבין בסוד אין טפה יורדה מלמעלה שאין טפיים עולים כנגדה, וכל אכילה] ושתיה [שאדם אוכל ושותה היא ממש חלק ניצוצות שלו שהוא צריך לתקן. וז"ש רעבים גם צמאים, כשאדם רעב וצמא להם, למה זה, <ואמר] >וז"ש [נפשם בהם תתעטף, בסוד גלות <בלבוש] >בלבושי זרים [ויחשבה לזונה כי כסתה פניה, וכל הדברים שהם משמשין לאדם הם ממש בסוד הבני' שלו שהלבישו, והבן.

והש"י רמז להם לישראל בכמה רמזים שימצאו האבידה ויחזרו לבעליהם, לאביהם שבשמים, ולא צוה כן למלאכים ושרפים ואופנים, והאבידה ההוא מדעת היתה כמרז"ל שהיה בונה עולמות ומחריבן.

(29) שפת אמת ספר דברים - פרשת ראה - שנת [תרל"ד]

כי ירחיב ה' כו' גבולך כו' בכל אות נפשך ת"ב. פרש"י למדך ד"א שלא יתאוה לבשר רק מתוך רחבת ידיים ועושר. ובמד' עושה משפט לעשוקים נותן להם כו' מתיר אסורים כו' ע"ש. דאיתא בס' קטן מבעש"ט ז"ל ע"פ רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף. שקשה למה עשה הש"י להיות תאוה וחשק למאכלים אלו. וע"כ שיש איזה ניצוץ מנפש האדם באותו מאכל. וז"ש נפשם בהם תתעטף לכך רעבים וצמאים כו' ע"ש. והם דברי אלקים חיים. כי איך יש מזון לנפש אדם באלו הדברים. אם לא הי' [בהם] שייכות לנפש האדם. עי"ז ע"מ לעשוקים כי הנקודה בדצ"ח הוא בבית אסורים שנעשקה נקודה זו בתוך הדברים הטבעיים ועי"ז שנותן להם לרעבים עי"ז עולין לבחי' מדבר עד שעולין למקומם [לכן נק' מדבר שהוא סוף העליות ונמצא הוא מנהיג כולם כמ"ש כל שתה תחת רגליו]. ה' מתיר אסורים כנ"ל. אך זה הוא אחר שכ' ירחיב ה' כו' גבולך. והוא רוח הקדושה שיש בנפש האדם. וי"ל גבולך כי הקב"ה א"ס. ובכל נברא. מכ"ש באדם. נתן הקב"ה נקודה קדושה ויש לה גבול. אך ע"י עבודת האדם יכול להרחיבה בעזר השי"ת. לכן נק' הפנימיות גבול שהוא סוף המדרגות שבאדם. וכן בהמ"ק נק' גבולנו כמ"ש ותטענו בגבולנו שהוא הפנימיות שבכל הארצות. וז"ש כי ירחיב שכשאדם זוכה להרחבת הדעת שבו כמ"ש בזה"ק ע"פ ויוצר רוח אדם בקרבו שהקב"ה מוסיף כח נשמת האדם בתוכו כשזוכה לעלות ממדרגה למדרגה נפש רוח נשמה כו'. ועי"ז צריך לקרב שאר הנבראים ג"כ. כי כפי התרחבות הנשמה כן צריך להתרחב הכלים. והוא הנפש והגוף להעלות בחי' דצח"מ לרוח חיים שבקרבו: